

קיבוץ דליה – כרטיס ביקור, ארכיון דליה תשס"ה 2004

בראשית

ימי המושבה

קיבוץ דליה נוסד על ידי איחוד שני קיבוצי "השומר הצעיר".

קיבוץ "במעלה" היה מורכב מחברים יוצאי רומניה וטרנסילבניה. רובם עברו הכשרה בחקלאות ובחרושת בארצות מוצאם ואף רוכזו יחד כקבוצת עלייה. ראשוני העולים הגיעו לארץ ב־1933 ושהו בכפר מל"ל, בהדר רמתיים ובעיקר במגדיאל. עבדו בחקלאות ובכל עבודה מזדמנת וחיכו לאישור הסוכנות היהודית לעלות על הקרקע. נוסף על פעילות תרבותית וחברתית ענפה עסקו החברים גם בפעילות פוליטית נמרצת.

קיבוץ "במפנה" היה מורכב מחברים יוצאי גרמניה. לפני עלייתם ארצה עברו רובם הכשרה חקלאית בדנמרק ומיעוטם בגרמניה, בצרפת ובאנגליה. ראשוני החברים עלו ב־1933 וכעבור זמן הגיעו למושבה כרכור, בה ציפו לאות לייסוד קיבוץ חדש. בכרכור עבדו החברים בחקלאות, בעיקר בגן הירק, על שטח של כ־40 דונם, בעבודות בניין בגן השומרון, ובסבלות בנמל חיפה. במושבה התקיימו חיי חברה ותרבות ערים. אחת לחודש ביקרו החברים בסינמה או בהצגת תיאטרון ומדי שלושה שבועות הלכו ברגל לקיבוץ עין שמר, לשמוע הרצאה פוליטית.

ההחלטה על איחוד שני הקיבוצים נפלה במזכירות הקיבוץ הארצי ב־26.04.1939 וכעבור ימים אחדים, **באחד במאי 1939**, עלו שני הקיבוצים להתיישבות ברמת מנשה כדי לבנות קיבוץ עצמאי. בכך הגשימו חלום נעורים ומשימה חלוצית של יישוב הארץ.

חלוצי התעשייה הקיבוצית

בד בבד חיפשו החברים מקומות עבודה חלופיים ונאחזו בפיתוח המסגריה, במבשלת הסבון, ובבתי מלאכה שראשיתם במושבות, טרם העלייה על הקרקע. מן המסגריה התפתח "ארד", בית חרושת למודדי מים, ומבשלת הסבון צמח "זהר", בית חרושת לסבון ולדטרגנטים. בלי משים הפכו חברי דליה לחלוצי התעשייה הקיבוצית. קשיי החיים של השנים הראשונות חישלו אותם להיאחז בקרקע ולצפות לעתיד טוב יותר.

העליה על הקרקע

קיבוץ דליה עלה על הקרקע בגל האחרון של קיבוצי "חומה ומגדל". תחילה נטו החברים אוהלים במקום ארעי, ה"מגדל", שכונה ברבות הימים "מגדליה", ובקיץ 1940 הוחל בבניית יישוב קבע בקרבת הכפר הערבי דליית אל רוחה. תושביו עזבו אותו עוד לפני בוא החברים, לאחר שקיבלו פיצויים מקק"ל באמצעות חברת "צור". בשטח ההתיישבות עמד עץ תאנה בודד וסביבו, לאורך הגבעה שממת אבנים. בקיבוץ היו 160 חברות וחברים ו-14 ילדים. האדמה שנועדה לקיבוץ הייתה דלה, שטחית ומכוסה בשכבת אבנים. מקור המים היחיד במקום היה המעיין בדליית אל רוחה, שסיפק 3 קוב מים לשעה.

'לא מתאים לעיבוד חקלאי'

רוב שטחי האדמה השתרעו על פני מדרונות תלולים ולא התאימו לעיבוד חקלאי. חוות הדעת של המומחים לא הותירו תקוות רבות לגבי עתיד החקלאות באזור. אולם, החברים לא נואשו, למרות קשיי החיים ודעת המומחים. הם עסקו בעיקר בהכשרת הקרקע, בסיקול אבנים, בייעור ובגידול גן ירק. הם התקשרו אל המקום, נאחזו בו בטוריה, במכוש ובאהבה

העשור הראשון

בעשור הראשון עבר הקיבוץ תהליך של גיבוש חברתי. הבדלי המוצא והתרבות של שני הגופים שהתאחדו, אילצו את הקיבוץ החדש למצוא דרכים למיצוי המשותף, כדי להגיע למיזוג מלא.

בעבודה, נמשך המאמץ של הכשרת הקרקע. אחרי כל חריש בוצע מחדש סיקול אבנים. ניטעו למעלה משש מאות דונם חורש, אורנים, ברושים וחרובים. פותחו ענפים חקלאיים: פלחה, מטע נשירים: תפוחי עץ, שזיפים, כרמי ענבים וזיתים, עדר צאן, רפת חלב, לול וכוורת. המשק כולו היה משק בעל, צמא למים ונאבק על קיומו. גם בתנאי חיים קשים אלה פרח הפעילות החברתית והתרבותית. ב־1944 התקיים על אדמת הקיבוץ, ב"חאן", כינוס המחולות הראשון לריקודי עם. כינוס מחולות

זה נערך בחג הביכורים ובמרכזו הצגת "מגילת רות". השתתפו בו תושבי הישובים באיזור. כינוס המחולות השני התקיים שלוש שנים מאוחר יותר, ב־1947, באמפיתיאטרון הטבעי שבצד הקיבוץ. השתתפו בו מאות רקדנים ואלפי מבקרים מרחבי הארץ.

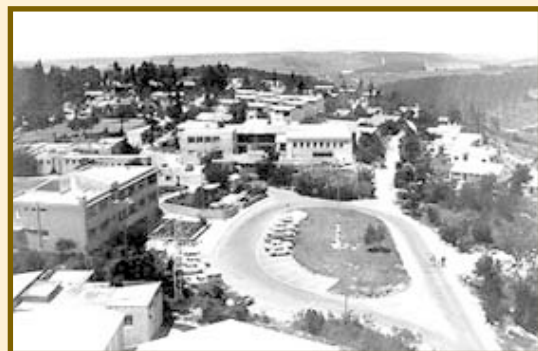

המחולות. מקידוח בעומק של 374 מ' פרץ זרם מים בעוצמה של 300 קוב לשעה. בעקבות הקידוח הראשון באו קידוחים מוצלחים נוספים, שסיפקו את הנוזל היקר לדליה ולישובי האיזור. מי הקידוחים משמשים עד היום להשבת מי מוביל המים הארצי שעובר בקרבת מקום. מציאת המים הביאה לשינוי מהותי באופיים של ענפי החקלאות ובפיתוח היישוב. נשתלו דשאים, גינות, חורשות והאדמה החשופה כוסתה בהדרגה במעטה של ירק. מפעלי התעשייה גם הם עברו שלב של גיבוש וביסוס וסיפקו לחברים מגוון של תעסוקות מגוונות.

ב־1950 נוסד גם המוסד החינוכי האזורי "הרי אפרים", ליד עין־השופט, שהיה משותף לקיבוצי האיזור. למדו בו ראשוני הבנים והבנות מקבוצת "זמיר".

1950 – שנת המפנה

שנה זו תיזכר בהתפתחות הקיבוץ והאיזור כולו כשנת מפנה, שבעקבותיה שונו פני האיזור תכלית שינוי. חברת מקורות ערכה קידוחי מים בקרבת האמפיתיאטרון של כינוסי

חברה ורווחה

קיבוץ דליה עובר תהליכי שינוי כפי שעוברת התנועה הקיבוצית כולה. המציאות כיום מעלה בפני רבים מהחברים הרהורים: מה קורה לנו כחברה? האם הדרך הייתה נכונה? באיזה קיבוץ אנחנו רוצים לחיות בשנים הבאות? ומתוך השאלות האלה, ומתוך שלל הבעיות, הרצונות והחששות של החברים מנסה

הקיבוץ להתאים את אורח חייו למציאות המשתנה: למצוא פתרונות שישמרו על מידה גדולה של שותפות קהילתית וערבות הדדית מחד והעברת האחריות לפרנסה לידיהם של הפרט, מאידך.

הקיבוץ הפריד בין המשק היצרני לקהילה. הקהילה מתנהלת על פי הכנסות החברים משכר עבודה והכנסות מדינה. המגזר היצרני, על מפעליו וענפיו, מתנהל באופן עצמאי ומייצר רווחים. לאחר דיונים, הוחלט בדליה על הבטחת פנסיה אישית לחברים. רוב בתי החברים מרווחים ונאים והנוי בקיבוץ זוכה לטיפול מסור במשך שנים.

תעסוקה לקשישים

קיימים מקומות תעסוקה לחברים הקשישים, כדי לשמור על עקרון העבודה כל עוד האדם מעוניין בה ומסוגל לבצעה.

מתנדבים

במשך עשרות בשנים נותן הקיבוץ קורת גג למתנדבים מכל העולם, שבאים לארץ לתקופת זמן מוגבלת כדי להכיר את חיי הקיבוץ.

שירותי בריאות וסיעוד

שירותי הבריאות והסיעוד הם ברמה מקצועית טובה. הנהלת המערכת כוללת נציגים מכל מגזרי הבריאות. חברי דליה זוכים לשירותי בריאות ורווחה בסיסיים על פי הסטנדרטים של קופת חולים כללית. נעשה מאמץ לתת שירותים נוספים תוך אחריות משותפת ועל פי יכולתו של הקיבוץ. החברים מקבלים שירות נוח הכולל הסעות יומיות לבתי חולים ולמרפאות, שירות אמבולנס, מרפאת שיניים, טיפול ברפואה אלטרנטיבית.

חינוך

הילדים – דור ההמשך

קיבוץ דליה השקיע רבות בחינוך ובהכשרת מחנכים, הן במישור הכלכלי והן במישור החברתי, מתוך ראייה שהאדם הוא הענף החשוב ביותר והילדים מהווים את דור ההמשך במקום. ואמנם, בתי הילדים בכל הגילים, מרווחים ומצויידים היטב ועובדים בהם צוותים מקצועיים. סביב יחידות החינוך נמצאות מערכות עזר מקצועיות במתן עצה, הדרכה ובהקניית מיומנויות.

בית ספר תיכון אזורי מגידו

עם סיום בית הספר היסודי עוברים הילדים לבית הספר התיכון האיזורי "מגידו". בית ספר זה נוסד ב־1996 והוא משותף לכל ישובי המועצה האזורית מגידו. מעגלים נוספים מרחיבים את קשת האפשרויות לילדי הקיבוץ. בצד ביה"ס התיכון פועלת פנימיה, הכוללת בתוכה את ישובי האיזור.

קליטת ילדים מחוץ לקיבוץ

בשנים האחרונות חלו שינויים במערכת החינוך בדליה ובתנועה הקיבוצית כולה. מערכת החינוך בגיל הרך, פתחה שעריה לילדים מחוץ לקיבוץ. אלה מגיעים אלינו מהמושבים, מיוקנעם ומכפרי הדרוזים בכרמל. קליטת ילדים מבחוץ מאפשרת למערכת הגיל הרך להמשיך ולעבוד בקבוצות גיל אופטימליות תוך שמירה על יחוד החינוך שאנו מבקשים להעניק לילדינו.

חברות נוער

קיבוץ דליה שימש במשך שנים רבות בית חם וקולט לחברות נוער ולגרעינים מן הארץ ומן הגולה וילדי חוץ, שרבים מהם חברים בקיבוץ.

בית ספר יסודי "עומרים"

ייסוד בית הספר היסודי "עומרים" (1995), שבו שותפים קיבוצי האזור והמושבים וכן ילדים דרוזים מכפרי הכרמל הרחיב את קשת ההיכרויות של ילדי הקיבוץ עם הילדים האחרים. נוצרו קשרים חברתיים, יפים ובונים.

תרבות

קיבוץ דליה יצר במרוצת השנים נכסי תרבות רבים. ידועים כינוסי המחולות שהיו לשם דבר בתחום ריקודי העם בארץ ובחוץ לארץ וריכוז סביבם אלפי רקדנים ורבבות צופים. בדליה נערכו חמישה כינוסי מחולות בשנים: 1944, 1947, 1951, 1958, 1968. בשנות ה־90 שוחזר אתר כינוס המחולות. התקיימו בו חג ביכורים איזורי במסגרת חגיגות היובל למדינת ישראל ואירוח בית הספר הרוקד שליד משרד החינוך.

רבים מחברי הקיבוץ לומדים מדי שנה לימודים משלימים בקתדרה העממית שבמועצה האזורית מגידו.

בקיבוץ מתקיימת פעילות עשירה במסגרת מועדונים לשכבות הגיל: מועדון הוותיקים, מועדון שכבת הביניים, מועדון "אמצע הדרך" ומועדון הח"ץ.

אולם הספורט הגדול הומה פעילות. בדליה פועלות קבוצות ספורט בענפים שונים וכן חוגי התעמלות ויוגה.

בקיבוץ ספרייה גדולה, חדר עיון לסטודנטים וחדר מחשבים.

חברים רבים עוסקים באומנויות שונות כתחביבים: פיסול, ציור, שירה, כוריאוגרפיה, מוזיקה, בתי המלאכה ובסדנאות שברחבי הקיבוץ. חדרי החברים וחצר הקיבוץ מקושטים ביצירות אומנות מעשי ידי חברים בדליה.

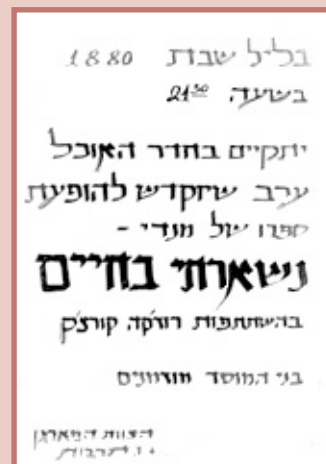

קיבוץ דליה היה בין הקיבוצים הראשונים שעיצבו אופי ייחודי-חילוני לחגי ישראל.

ראוי לציין את הגדות הפסח שחוברו בשנים הראשונות לקיומו של הקיבוץ; חג הביכורים שמתקיים בשדה מדי שנה ברוב עם; יום הכיפורים שבשנים האחרונות מתגבש כאירוע מכובד וחגיגי העוסק בשאלות של חשבון נפש בחברה החילונית, ועוד ועוד.

מדי חג ומועד נערך בקיבוץ ערב תרבותי לציונו וערבים נוספים בנושאים מגוונים.

כמו כן מתקיימים טיולים משפחתיים, הרצאות ונסיעות לתערוכות.

ספרים והפקות לרגל חג הקיבוץ

חג ה'40: הספר "דליה - קיבוץ". כמו כן הופק מחזמר בשם "איך עושים קיבוץ" ובעקבותיו תקליט - יצירה עצמית מקורית של חברי דליה וילדיה (הוא להיט עד היום).

חג ה'50: הספר "דליה - אגדה של מקום" - ספר רב-הקף הכולל סיפורי מקום.

חג ה'53: הספר "דליה מאז ועד עתה".

חג ה'60: הופק מחזמר בשם "סיפורו של כריסטופר" בו השתתפו עשרות מחברי הקיבוץ.

פרנסה

האוכלוסיה ב־2004

מס'	חברים
429	חברים ומועמדים במקום
69	בחופש ובשליחות
34	חיילים ומועמדים
149	ילדים (כולל המוסד החינוכי)
87	מתנדבים ועולים
768	כלל האוכלוסיה הקבועה (כולל הורים ואחרים)

חלוקת החברים לפי גילים

חברים	גיל
60	30 - 20
52	40 - 30
61	50 - 40
98	60 - 50
68	70 - 60
49	80 - 70
40	+ 80

קיבוץ דליה הוא בעל מבנה חברתי איתן, הכולל את כל שכבות הגיל, מן המייסדים ועד לאחרוני המצטרפים לחברות. הקיבוץ נחשב לליברלי לגבי חבריו, בהבנת צרכיהם האישיים, מאוויהם ורצונותיהם. החברים אוהבים את הקיבוץ-ביתם. אף אלה שרחקו ממנו זוכרים אותו באהבה ובגעגועים.

ענפי משק:

פלחה: 4,000 דונם: חיטה לתחמיץ ושיבולת שועל.
כותנה: 1,175 דונם, מתבססים על מים מושבים.
מטע: 360 ד' אבוקדו; 24 ד' אגוזי מקדמיה.
דיר: 1,000 רחלות. כ־2,250 המלטות טלאים בשנה.
כ־440,000 ליטר חלב בשנה.
חוות החמניה: מחקר גנטי לפיתוח זנים חדשים של חמניות בעלי עמידות לעלקת וגודל גרעין גדול.

ענפים נוספים

מערכת: הפקה והוצאת ספרים וכתבי עת.
זהר בדשא: אירוח כפרי. 21 דירות ברמה גבוהה.
הבית הרך: מרכז לטיפול רב־תחומי לילדים, נוער ומבוגרים.

דיזנהויז: משרד נסיעות.

גן אירועים: להתחתן בכיף בחיק הטבע.

מחלבה: ייצור גבינות צאן מחלב המגיע מהדיר.

רותם: מרכז טיפולים לרפואה אלטרנטיבית.

יקב דליה: ייצור יין בוטיק, שכבר נהנה ממוניטין.

שירותים פתוחים לציבור: קוסמטיקה, מספרה.

זהר דליה

אז והיום

מוצריה בארץ ובחול. בין לקוחותיה חברות בינלאומיות כגון: **Evyap**, **Kalina**, **Henkel**, **Lever**, **Reckitt Benckisel**, כמו גם חברות מובילות בישראל: **סנו**, **הנקל סוד**, **אגיס**, **ד"ר פישר**, ואחרות.

החברה שנוסדה בשנת 1939, נמצאת בבעלות קיבוץ דליה, ומעסיקה כיום מעל 250 עובדים. תחילה הוקם מפעל קטן, "**מסבנה**", שעסק בבישול סבון ובייצור פתיתי סבון. ההתפתחות הייתה מהירה: למפעל נוספו עובדים בעלי מקצוע והוא החל לייצר דטרגנטים, אבקות כביסה, נוזלים ומוצקים, והפך למפעל המוביל בתחום בישראל.

פטנטים וחידושים

במהלך השנים רשמה החברה פטנטים וחידושים רבים. משנת 1960 מייצרת החברה את אבקות הכביסה בשיטת ה-**Spry Dried**. שיטה שהביאה למפנה בייצור אבקות הכביסה, טיבן ועילותן. החברה עוסקת בפיתוח מתמיד. צוות המעבדה מונה 18 עובדים. מהם שמונה כימאים בעלי תארים מתקדמים.

מוצרים

זהר דליה מייצרת חומרי ניקוי מוגמרים, חומרי יסוד וחומרים חצי מוגמרים לתעשיית הדטרגנטים, הקוסמטיקה, הטקסטיל, ומתמחה בייצור ואריזה של **Private Labels**. החברה משווקת את

חברה מובילה בייצור Private Labels

במקביל פיתחה **זהר דליה** יכולות בתחום ה-**Private Label** והיא מייצרת ואורזת אבקות כביסה ומוצרים נוספים לחברות: **סנו, ליור, RB**, ועוד. ניתן למצוא את המוצרים האלה על מדפי רשתות השיווק ברחבי הארץ. מוצרי החברה משווקים גם בארה"ב, באפריקה, במזרח הרחוק, במזרח התיכון ובאירופה.

שוק מוסדי וקיבוצים

בשנת 2000 הקימה **זהר דליה** מיזם משותף עם החברה האמריקנית הגדולה בעולם לחומרי ניקוי לשוק המוסדי, חברת **ECOLAB**.

אקולב זהר דליה מתמקדת בשיווק לשוק המוסדי שבו קנתה לעצמה מוניטין, בשל איכות החומרים, טכנולוגיות היישום, והשירות המעולה.

זהר דליה מייצרת את רוב החמרים לחברה החדשה על בסיס הידע שהצטבר, וידע חדש אותו קיבלה ממעבדות הפיתוח המשוכללות של **ECOLAB**. כך נהנים לקוחותיה של **אקולב זהר דליה** בבתי חולים, בקיבוצים, בבתי מלון, במכבסות, במפעלי מזון ובמפעלי תעשייה ועוד, מידע בינלאומי נרחב, ממגוון רחב של מוצרים ומהתאמת הפתרונות לצרכי הלקוח.

ועוד על החברה...

לחברה יכולת מוכחת בפיתוח מוצרים על פי דרישת הלקוח

החברה מוסמכת לתקן ISO 9001

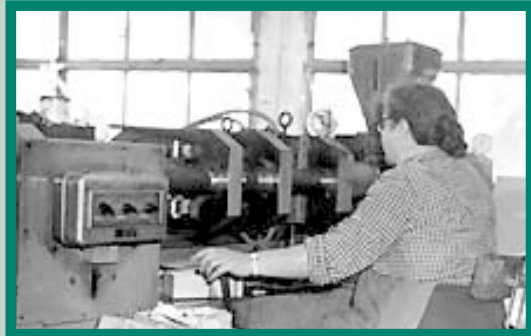
מפעילה מערכות מחשוב ובקרה מתקדמות

מחוייבת לאיכות הסביבה ולתרומה לקהילה בישראל

לפרטים נוספים: טל: 04-9897234 info@zohardalia.com www.zohardalia.com

"ארד" בע"מ דליה

חברת "ארד בע"מ דליה" הוקמה בשנת 1941 והייתה מחלוצי התעשייה הישראלית בכלל והתעשייה הקיבוצית בפרט. החברה היא בבעלות משותפת של הקיבוצים דליה ורמות-מנשה. חברת "ארד בע"מ דליה" הינה מהמובילות בעולם בתחום טכנולוגיות מתקדמות למדידת מים. החברה מפתחת, מייצרת ומשווקת מגוון רחב ביותר של מוצרים ונותנת פתרון איכותי ומדויק למדידת ובקרתם.

מוצרים ושרותים

סל מוצרי החברה כולל תחום רחב של מוצרים למדידת מים ונוזלים אחרים בכל הקטרים ולכל המגזרים, מוצרי השקיה ומערכות קריאה מרחוק.

לרשויות המוניציפאליות: מדי-מים מהירותיים ואלקטרומגנטים; פתרונות מדידה לשפכים וכיבוי אש; מבדקות מאושרות.
לתעשייה: מודדים למים קרים וחמים; מודדים אלקטרומגנטים; מודדים לנוזלים מיוחדים;
ציוד אלקטרוני לבקרת תהליכי זרימה; מגופים חשמליים.
לחקלאות: מדי-זרימה להשקיה במיקולחין;
מוצרי קציבה ומדידה: קוצבים, מדגופים, מגופים ואביזרים משלימים; מדי-דשן ועוד.

www.arad.co.il
arad@arad.co.il

אישורי תקינה

אשור תו תקן ממכון התקנים הישראלי.
אישור מדידה מנציבות המים.
תקן ISO 9001 לניהול איכות.
תקן ISO ו-AWWA בנושאי מדידת מים.
תקן ISO 14001 – לניהול איכות הסביבה.
תקן FCC
תקן FM
תקן EEC
אשור למבדקה מנציבות המים.

מכירות

מכירות החברה לשנת 2003
הסתכמו ביותר מ־58 מיליון דולר
(כולל חברות הבת).
מכירות החברה לשווקי היצוא מהוות
כ־85% מסך מכירות החברה.
לקוחות החברה בשוק המקומי:
רשויות מוניציפליות, לקוחות
חקלאיים, מתקנים ומבדקות, חברות
מים, לקוחות פרטיים.

עובדים

סה"כ עובדי החברה בעולם כ־530.
ב"ארד" ישראל עובדים 250 עובדים,
מתוכם 40 מהנדסים, הנדסאים
וטכנאים בתחומים: מכונות, חשמל,
מחשבים, תעשייה וניהול.

חברות בנות

לחברה 5 חברות בת בינלאומיות
ושתי חברות מקומיות:

- ארד טכנולוגיות – הממוקמת
ביקנעם ומתמחה
במוצרים לקריאה
ממוחשבת
- ארם – שירותי מדי מים
- Master Meter – בארה"ב
- Aradhuan – בסין
- Arad Hungria – בהונגריה

ליקוט ועריכת טקסט: שיונה ויטיס, ארכיון דליה

הקלדה: מלכה עצמון

צילומים: יוסקה מ', אפרים ג', ויקי כ', רפי פ', יורם ו'.

עיצוב: טוני נגל, 'מערכת', קיבוץ דליה